

2008 • 2017

X Pórtico do Paraíso

Festival Internacional de Música de Ourense

TRADUCIÓN

Beatriz Varandas
Conchi da Silva

CORRECCIÓN TEXTOS

Beatriz Varandas

TEXTOS SALAS

Antonia García

FOTOS SALAS

NOLATIPICAFOTO

DESEÑO E MAQUETACIÓN

Ana Zon by Drúmbalo

IMPRESIÓN

Imprenta da
Deputación Provincial

Depósito legal: OU xx-2017

Pórtico do Paraíso

X Festival Internacional de Música de Ourense

do 3 a o 12 de marzo de 2017

Pasaron xa dez anos, e o Festival Internacional de Música Pórtico do Paraíso mantén a mesma capacidade de sorprendernos e de emocionarnos do primeiro día. O segredo: unha oferta de primeirísimo nivel internacional en que caben músicos chegados de Francia, Hungría, Palestina, República Checa ou España, pero na que tamén hai oco para Galicia, coas reminiscencias medievais de Mercedes Hernández e Fernando Reyes.

Unha proposta musical de excelente nivel só comparable aos excepcionais lugares onde escoitala, caso da nosa Catedral, a igrexa de Santa María Nai ou o Museo Arqueolóxico, en Ourense, ou o mosteiro de San Pedro de Rocas e a igrexa de Santa María a Real de Xunqueira de Ambía, nunha clara apostase por levar a música á nosa provincia, froito da cooperación institucional entre o Concello e a Deputación, onde tamén presta o seu apoio a Xunta de Galicia e a Axencia Galega das Industrias Culturais.

O Pórtico do Paraíso conxuga, como ningunha outra actividade, a música e o patrimonio para facernos medrar como persoas e como sociedade, pois a Cultura contribúe a conformar unha personalidade rica e plural, crítica e solidaria á vez.

Aberto á participación da cidadanía e pensado para as persoas. Só así se entende un Festival que alcanza a madurez da súa décima edición e que vén cun programa que combina o pracer de escoitar co de aprender grazas ao seu labor divulgativo e formador de vocacións, moi especialmente entre o alumnado do Conservatorio de Música.

O Concello de Ourense non pode menos que aferrarse a este compromiso coa calidade e co desexo de facer da nosa cidade cada día un lugar mellor.

Jesús Vázquez Abad
ALCALDE DE OURENSE

O día 3 de marzo bota a andar unha nova edición do Festival Internacional de Música de Ourense Pórtico do Paraíso, un Festival que cumpre este ano a súa décima edición e, polo tanto, podémolo considerar plenamente consolidado no noso calendario cultural.

Grazas ao destacado nivel dos diferentes concertos que se programaron, Ourense converterase entre os días 3 e 12 de marzo na capital da música clásica de Galicia, xa que o carácter internacional deste festival propicia que ata aquí cheguen agrupacións que veñen de Inglaterra, Hungría, Palestina, Chequia ou Francia, ademais da representación española e galega tamén presente.

O ano pasado acordouse abrir o Festival ao resto da provincia e, debido ao éxito desta decisión, nesta edición mantense ese mesmo criterio, polo que se poderá gozar desta actividade en dous lugares emblemáticos da nosa provincia, como son Santa María a Real, de Xunqueira de Ambía, e San Pedro de Rocas, en Esgos. Estes dous lugares, un pola súa tradición musical e outro polo alto valor patrimonial, achéganlle un atractivo engadido ao Festival.

A Deputación de Ourense sempre apostará por aqueles proxectos que fagan unha adecuada utilización dos recursos dispoñibles e impulsen o desenvolvemento económico e social, a partir das oportunidades que ofrece o territorio, e actividades como o Festival Pórtico do Paraíso, ademais de ampliar a oferta cultural e de ocio, contribúen á difusión e promoción da nosa provincia.

Só me queda pedirllles aos amantes da música clásica que gocen do que, con tanta profesionalidade, se programou desde a organización deste Festival Internacional de Música de Ourense, ao que lle desexo longa vida e moitos éxitos.

Manuel Baltar
PRESIDENTE DA
DEPUTACIÓN DE OURENSE

Estimado amigo,
Estimada amiga,

Unha nova edición do Pórtico do Paraíso está diante de nós. Trátase, nada máis e nada menos, da X edición deste Festival Internacional que, ao longo deste tempo situou a nosa cidade e provincia no mapa internacional da música culta.

En primeiro lugar quero dar as grazas aos organizadores e colaboradores, en especial a Deputación e a Xunta, que xunto o Concello, traballamos apostando pola cooperación

para acadar obxectivos que doutra forma serían imposibles. A consolidación deste festival é un exemplo que permitiu á cidade de Ourense contar cun certame internacional de referencia para os amantes da música.

Grazas tamén ao público, que sempre respondeu masivamente enchendo as sedes dos concertos. Convídolles - aos que xa o coñecen, e aos máis novos nesta música -, a acudir a algúns dos concertos. Un dos grandes encantos do Pórtico do Paraíso é a combinación máxica entre a música e os espazos dos concertos, que son auténticas xoias patrimoniais.

Esa é unha das grandes potencialidades que temos. Debemos seguir nesa liña e aproveitar o mellor do noso entorno para crear unha atmosfera de identidade cultural única. Os meus mellores deseños para este festival, que desde logo xa é toda unha cita de referencia no catálogo de citas culturais de Ourense.

Belén Iglesias Cortés
CONCELLEIRA DE CULTURA

Juan Enrique Miguéns
DIRECTOR ARTÍSTICO do
FESTIVAL PÓRTICO
DO PARAÍSO

O Pórtico do Paraíso chega á súa décima edición e, por iso, quixemos botar a vista atrás e proponer un Festival de reencontros. Dos sete concertos programados, cinco inclúen músicos que xa pasaron polo Festival e dos que queríamos volver gozar. Entre eles, o sublime cuarteto vocal **The Orlando Consort** sobresac por ser o que inaugurou a primeira edición. Volven presentando o programa máis orixinal que nunca tivemos, baseado na conexión entre a música que os misioneiros portugueses levaron á súa colonia en Goa (India) en 1510 e a música que alí existía. Trátase dunha fusión entre oriente e occidente tan fidedigna que precisa incorporar estrelas da música tradicional india e paquistaní como **Shahid Khan** (quinta voz), **Kuljit Bhamra** (*tabla*) e **Jonathan Mayer** (*sitar*). Tamén volve a gran **Brigitte Lesne** -presente na segunda e terceira edición- para nos deleitar con cancións medievais coa muller como protagonista, e os fantásticos **Mercedes Fernández e Fernando Reyes**, que compartiron con nós a primeira edición, para nos mostrar unha coidadísima selección de cantigas de trobadores galegos e portugueses.

Completan estos reencontros, instrumentistas presentes estes últimos anos como o virtuoso violagambista **Fahmi Alqai**, co seu grupo **Accademia del Piacere**, facendo Barroco francés, e o non menos virtuoso **Haroni Duo** poñendo música improvisada e de grandes compositores á película *The Kid*, de Chaplin, no corenta aniversario da súa morte, que se converte na primeira proposta de cine e música na historia do Festival.

En canto ao absolutamente novo, contamos cos magníficos **Gentlemen Singers** cun programa ecléctico que vai desde o século XIV aos Beatles, e aos recoñecidos mundialmente **His Majestys Sagbutts & Cornetts** que, coas marabillasas voces do tenor **Nicholas Mulroy** e o barítono **Ben Davies**, inauguran este aniversario cun Renacemento veneciano inédito na nosa Catedral, desde o cristalino son dos seus cornetas e sacabuxas.

Como non podía ser doutro xeito, altísima calidade en todos e cada un destes sete concertos. Non os deixe fuxir.

X FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÚSICA DE OURENSE
PÓRTICO DO PARAÍSO do 3 ao 12 de marzo de 2017

PROGRAMACIÓN

X FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÚSICA DE OURENSE PÓRTICO DO PARAÍSO

CONCERTO INAUGURAL

HIS MAJESTYS SAGBUTTS AND CORNETTS

Grupo instrumental e voces (Reino Unido)

venres 3 marzo 21:00h

Catedral de Ourense | Entrada libre

SEGUNDO CONCERTO

THE GENTLEMEN SINGERS

Octeto vocal masculino (República Checa)

sábado 4 marzo 19:30h

Santa María a Real, Xunqueira de Ambía | Entrada libre

TERCEIRO CONCERTO

HARONI DUO

Violín e piano (Hungria/Palestina)

Coa proxección da película

The Kid, de Charles Chaplin

domingo 5 marzo 19:00h

Teatro Principal | Entrada de pagamento

CUARTO CONCERTO

MERCEDES HERNÁNDEZ E FERNANDO REYES

Voz, cítolas e laúdes medievais (Galicia)

mércores 8 marzo 20:30h

Museo Arqueolóxico | Entrada libre

QUINTO CONCERTO

ACCADEMIA DEL PIACERE

Ensemble barroco (España)

venres 10 marzo 20:30h

Santa María Nai | Entrada libre

SEXTO CONCERTO

BRIGITTE LESNE

Voz e arpa medieval (Francia)

Solicitar invitación en
info@porticodoparaiso.com

sábado 11 marzo

17:00h//18:00h//19:00h

San Pedro de Rocas, Esgos | Entrada libre

SÉTIMO CONCERTO

THE ORLANDO CONSORT

Quinteto vocal, *tabla* e sitar (Reino Unido)

domingo 12 marzo 20:30h

Santiago das Caldas | Entrada libre

Grupo instrumental e voces
(Reino Unido)

HIS MAJESTYS SAGBUTTS AND CORNETTS

venres 3 marzo 21:00h

Catedral de Ourense | Entrada libre

Helen Roberts, corneto

Jeremy West, corneto

Jamie Savan, corneto

Abigail Newman, sacabuxas

Stephanie Dyer, sacabuxas

Stephen Saunders, sacabuxa baixa

Nicholas Mulroy, tenor

Ben Davies, barítono

Oliver John Ruthven, órgano

HIS MAJESTYS SAGBUTTS AND CORNETTS

Apadriñado por *sir* John Eliot Gardiner, o grupo británico His Majestys Sagbutts & Cornetts celebra en 2017 os trinta e cinco anos de historia, e fano coa mesma idea que tiñan os músicos que o fundaron: achegar o son dos seus nobres instrumentos e o repertorio dos séculos XVI e XVII ao público de hoxe, coas gravacións, actuacións na radio e na televisión e, o que máis lles gusta e os divirte, concertos.

O fastoso nome do grupo procede da obra de *Matthew Locke Five-part things for His Majestys Sagbutts and Cornets*, que probablemente foi interpretada durante as celebracións pola coroación de Carlos II de Inglaterra en 1661.

His Majestys Sagbutts & Cornetts está constituído basicamente por tres cornetos, tres sacabuxas e un órgano de cámara ou un clavecín. Nalgunhas ocasións, únenselle cantantes e instrumentos de corda e, con frecuencia, é convidado a colaborar en proxectos corais con agrupacións como o Coro Monteverdi de *sir John Eliot Gardiner*, os BBC Singers, Ex Cathedra, os coros do Trinity College, King's College e St. John's College (Cambridge), e os

da abadía de Westminster, a catedral de San Paulo e a de Westminster (Londres).

Teñen más de vinte CD, entre eles un dedicado a Bach para Hyperion que foi escollido mellor CD do ano pola revista Gramophone en 2002. En 2007 crearon discográfica de seu: sfzmusic. En 2012 celebraron a vida e obra do compositor Giovanni Gabrieli nunha colaboración única cos grupos Concerto Palatino e Ex Cathedra. Desta unión excepcional saíu un novo CD para Hyperion, actuacións en Inglaterra e Alemaña e un concerto no Festival Internacional de Edimburgo. Tamén en 2012, ano do seu trixésimo aniversario, o compositor Martyn Harry escribiu unha obra para eles, algo que supuxo un honor e un recoñecemento ao seu traballo.

Nos seus trinta e cinco anos de historia tocaron en lugares tan emblemáticos como o Festival de Salzburgo, a igrexa de San Marcos en Venecia, a Opera House de Sydney e os Proms da BBC no Royal Albert Hall de Londres.

PROGRAMA

Lions of St. Mark

Música vocal e instrumental de Giovanni Gabrieli e os seus contemporâneos venecianos. 70 min

Giovanni Gabrieli (1554?-1612)

Canzon seconda a 6

Domine exaudi meus a 8

Giovanni Battista Grillo (1570-1622)

Dic mihi, o bone Jesu a 2

Giovanni Gabrieli

Sonata a tre violini (cornetti)

Giovanni Battista Grillo

Anima mea a 4

Ad te levavi a 8

Giovanni Gabrieli

Toccata

Gioseffo Guami (1542-1611)

Battalla a 4/6

O Maria a 2

In die tribulationis a 5

Giovanni Picchi (1572-1643)

Sonata sesta a 2

Canzon Duodecima a 4

Gioseffo Guami

Toccata del secondo tuono

Giovanni Gabrieli

Canzon terza a 6

Giovanni Battista Grillo

Misericordias Domini a 8

CATEDRAL DE SAN MARTIÑO

Aínda que hai discrepancias sobre a data de inicio das obras de construcción, é seguro que o altar maior foi consagrado no 1188, como consta no documento que, xunto coas reliquias de San Martiño, traídas desde Tours, foi gardado nunha das cinco columnas que lle servía de soporte. Parecen suscitar menos polémica as datas do seu remate (1218-1248). Malia que ten base románica, a catedral medra coa historia e ao ritmo da cidade que a alberga, e chega a ter ata catro consagracións, a última en 1966.

Hai tres espazos que non deben pasar inadvertidos para o visitante: a capela do Santo Cristo, construída entre os séculos XVI e XVIII, na que destaca o baldaquino que acolle a figura do Crucifixo. É esta unha imaxe gótica que, segundo a tradición, é unha das copias que Nicodemo fixo de Xesús morto cando o baixou da cruz. A capela é coma un xoieiro, recuberta de madeira policromada con ornamentación vexetal, columnas salomónicas e relevos da Paixón.

O Pórtico do Paraíso merece tamén especial atención por ser unha das obras más fermosas da catedral. Da primeira metade do século XIII, foi comparado, con desvantaxe para el, co de Compostela. Para algúns ten valores propios de idealización e serenidade na tradición gótica de obras francesas e burgalesas. É a transcripción en pedra do bíblico Xuízo Final, explicado dun xeito moi minucioso.

O retablo do altar maior é do século XVI, de Cornelis de Holanda, decorado con escenas da vida de Xesús, a Virxe e San Martiño. Destacan as 36 figuras de pequena talla colocadas entre as columnas. Están pintadas de branco e representan santos e personaxes do *Antigo Testamento* ataviados e cubertos seguindo a moda flamenga do 1500.

Octeto vocal masculino
(República Checa)

THE GENTLEMEN SINGERS

sábado 4 marzo 19:30h

Santa María a Real,
Xunqueira de Ambía

Entrada libre

Filip Dámc, contratenor

Radek Mach, tenor

Filip Tesař, tenor

Libor Komárek, tenor

Aleš Maří, barítono

Martin Struna, barítono

Václav Kovář, baixo

Richard Uhlíř, baixo e director artístico

THE GENTLEMEN SINGERS

O *ensemble* vocal **Gentlemen Singers** é o único octeto vocal masculino profesional da República Checa. O grupo gañou varias competicións internacionais e frecuentemente forma parte da programación dos festivais más prestixiosos do mundo, desde os Estados Unidos a Corea do Sur. Deu máis de 500 concertos en vinte e tres países de catro continentes e editou sete CD desde a súa formación en 2003, con grande éxito e moi boas críticas.

Os seus componentes tamén organizan unha vez ao ano o festival Sborovés lavnosti o Czech Choir Festival na localidade de Hradec Králové, na República Checa. Con este festival pretenden promover a música checa fóra do seu país e, asemade, daren a coñecer a coros de distintos países do mundo na República Checa.

Parte fundamental da actividade dos Gentlemen Singers é a educación musical. Organizan distintos cursos e clases maxistrais tanto para coros como para solistas. Os membros do grupo nátrense da propia experiencia froito da colaboración con outros grupos, directores, mestres de coro e compositores.

Gentlemen Singers converteuse en embaixador da escola coral checa e recibe o apoio oficial do concello de Hradec Králové, do goberno da rexión de Hradec Králové e do Ministerio de Cultura da República Checa.

THE GENTLEMEN SINGERS
PROGRAMA

EVOCATIONS

70 min

St. Wenceslas

Canto do século XIV

Franz Biebl (1906-2001)

Ave Maria (Angelus Domini)

Hans Leo Haßler (1564-1612)

Missa super dixit Maria (selección)

Arvo Pärt (1935)

Da Pacem Domine

Claudio Monteverdi (1567-1643)

Magnificat segundo

Ola Gjeilo (1978)

Ubi Caritas

Grzegorz Gerwazy Gorczycki (1667-1734)

Sepulcio Domino

Francis Poulenc (1899-1963)

Quatre petites prières de Saint François d'Assise

Salut, Dame Sainte

Tout puissant

Seigneur, je vous en prie

O mes très chers frères

Thomas Tallis (1510-1585)

If Ye Love Me

Jan Jirásek (1955)

*Missa Propria**

Gloria-Miserere-Gloria

John Lennon (1940-1980) - **Paul McCartney** (1942)

*Eleanor Rigby** (arr. Václav Kovář)

*Here, There And Everywhere** (arr. Lukáš Prchal)

Blackbird (arr. D. Runswick)

*All You Need Is Love** (arr. Petr Wajsar)

*estas peças foram compostas ou arranjadas para os Gentlemen Singers.

SANTA MARÍA A REAL DE XUNQUEIRA DE AMBÍA

Xunqueira de Ambía naceu e medrou ao carón do mosteiro e da colexiata. A lenda relata a aparición da Virxe nunha lagoa de xuncos do lugar e consta, xa no século IV, a existencia dunha ermida na súa honra que foi obxecto da devoción popular. Gonzalo Froila e a súa muller Ilduara, parentes de san Rosendo, fundan no ano 955 un convento familiar nestas terras.

No 1150 os cóengos regulares de santo Agostín reciben de Afonso VII o mosteiro e as terras e establecen alí o señorío e priorado de Xunqueira de Ambía. O dominio beneficiouse de doazóns de particulares en terras e privilexios e da súa proximidade a un dos camiños de peregrinación a Santiago: a Vía da Prata.

Na portada románica figura o ano 1164 que se vén considerando como o da inauguración da igrexa, cando áinda estaban sen completar arcos formeiros, rosetón e teitos. O templo, de tres naves sen cruceiro, remátase na primeira metade do

século XIII con cuberta na nave central a dúas augas de transición ao Gótico. Os arcos cegos da ábsida e o triunfal son elementos máis antigos que testemuñan a súa orixe románica.

A etapa de maior esplendor e más reformista do conxunto vai do século XVI ao XVII. O prior Alonso de Piña foi o gran renovador do mosteiro e o que propicia o nacemento da vila de Xunqueira de Ambía ao permitir poblar con veciños e vivendas o lugar. Baixo o seu mandato reedifica a igrexa e constrúe o claustro, levanta a casa prioral e refai o hospital para pobres e peregrinos. Tamén dota o templo dun retablo renacentista e un coro. El é quen encarga o primeiro órgano, obra de Bernal Díaz, no ano 1536. O actual, do século XVIII, é o terceiro e foi realizado en Compostela polo mestre Manuel González Maldonado con caixa de Juan Sanmartín de la Serna.

Filipe II anexiona o priorado á diocese de Valladolid definitivamente no ano 1619 e esta data marca o comezo da súa decadencia. Tras a desamortización de 1837, a colexiata pasa a ser igrexa parroquial e a casa prioral convértese en pazo de verán dos bispos de Ourense.

Violín e piano
(Hungría/Palestina)

HARONI DUO

Coa proxección da película,
The Kid de Charles Chaplin

domingo 5 marzo 19:00h

Teatro Principal

Entrada de pagamento

Adi Haroni, violín
Bishara Haroni, piano

Aforo limitado.

Non recomendado
para menores de 7 anos.

HARONI DUO

Bishara Haroni estudiou piano na Hochschule für Musik und Theater de Hannover (Alemaña). Como solista tocou en numerosos países, colaborou con prestixiosas orquestras como a London Philharmonic e foi dirixido por grandes directores como Lorin Maazel, Zubin Metah e Daniel Barenboim. Entre 2010 e 2016 formou parte do mítico dúo de pianos AMAL, co pianista israelí Yaron Kohlberg, considerado por moitos como o mellor dúo de pianos do mundo. Con el ofreceu concertos en lugares tan importantes como o Metropolitan Museum of Art de Nova York, o Melbourne Arts Festival (Australia), o Beijing Concert Hall (China), o Musashino Center de Toquio ou o Goyang Center of the Arts (Corea).

Adi Haroni é violinista e actriz. Xuntar ambas as dúas facetas profesionais permitiulle tocar e actuar en varias obras de teatro musical en Alemaña, en lugares como a sala Schaubühne de Berlín e os teatros Vorpommern, Greifswald, Stralsund e Putbus. Como violinista formou parte da orquestra West Eastern Divan baixo a

dirección do mestre Daniel Barenboim e coa que percorreu as principais salas de concertos de toda Europa, os Estados Unidos e América latina, entre outros espazos, o Carnegie Hall de Nova York, o Staatsoper de Berlín, o Royal Albert Hall de Londres e o Teatro Colón de Buenos Aires. Actuou tamén con outras orquestras e grupos de cámara: Tel-Aviv Soloist (Israel), Camerata Nordica (Suecia), Ensemble Horizonte Berlin (Alemaña), Orquestra Simfónica do Gran Teatre del Liceu de Barcelona, Orquestra Simfónica de Barcelona e Orquestra de Cambra Catalana.

Bishara e Adi forman este dúo tan especial que se embarcou nun proxecto que combina música e cine e no que poñen a súa peculiar banda sonora a grandes películas do cine mudo, como *Sunrise* (Amañecer), de Murnau, ou *The Kid* (O rapaz) de Charles Chaplin.

HARONI DUO
PROGRAMA

65 min

Extractos de obras de **Camille Saint-Saëns, Serguéi Prokófiev, Aram Khachaturian, Edward Elgar, Frederic Chopin e improvisacións**, servirán de banda sonora ao filme de **Charles Chaplin *The Kid* (O rapaz)** de 1921. Nesta película, Chaplin interpreta o papel dun vagabundo que coida dun neno abandonado.

Un dos filmes más coñecidos do cineasta británico e no que destacou o pequeno actor Jackie Coogan.

TEATRO PRINCIPAL

Santiago Sáez Pastor decidiu construír na década de 1830 o Teatro Principal, na rúa da Paz, antiga rúa dos Zapateiros. Ao parecer, foi unha especie de vinganza porque venderon o palco que el tiña reservado, nun día de función, no vello teatro.

Levantou o novo no lugar onde tiña a súa vivenda e o seu negocio, un banco. O edificio foi un pequeno teatro “á italiana”, é dicir, cun patio de butacas e palco na planta baixa, tres pisos de palcos e escenario. O teito con decoración vexetal e xeométrica. A parte que daba á rúa tiña planta baixa, que era o vestíbulo do teatro, e catro alturas que se destinaban a vivendas.

Foi, durante bastantes anos, o único teatro público da cidade e o lugar de ocio más selecto. Era o centro da vida social e cultural e nel houbo concertos, zarzuelas, obras teatrais, bailes, mitins, etc. O poeta Zorrilla leu os seus versos no Principal, Concepción Arenal e Emilia Pardo Bazán participaron nun concurso literario e personaxes como Calvo Sotelo ou Gil Robles organizaron nel importantes actos políticos.

No 1912 o cine chega a Ourense e o Teatro Principal, tres anos despois, proxecta a súa primeira película, *Viva el Rey*, nunha sala remodelada e adaptada ás novas necesidades.

Na transición pechouse e estivo a piques de desaparecer. “Trátase de salvar o Principal” foi a consigna dun grupo encabezado por artistas, profesores, arquitectos e xente da vida pública ourensá, que logrou que a remodelación comezara a principios dos anos 80. O Teatro Principal reinaugurouse en 1992.

Voz, cítolas
e laúdes medievais
(Galicia)

MERCEDES HERNÁNDEZ E FERNANDO REYES

mércores 8 marzo 20:30h

Museo Arqueolóxico

Entrada libre

Mercedes Hernández, soprano

Fernando Reyes, cítolas e laúdes medievais

MERCEDES HERNÁNDEZ E FERNANDO REYES

Mercedes nace en Santiago de Compostela. Estuda canto e especialízase en música antiga no Conservatorio de Toulouse (Francia), na Musikhochschule de Trossingen (Alemaña) e na Schola Cantorum Basiliensis (Basilea-Suiza).

En 2002 debuta no Gran Teatre do Liceu de Barcelona co rol de Ninfa da ópera de Claudio Monteverdi *L'Orfeo* dirixida por Jordi Savall.

Colabora en concertos e gravacións con destacados grupos como La Capella Reial de Catalunya (Jordi Savall), Le Parlement de Musique (Martin Gester), Ensemble Elyma (Gabriel Garrido), The Harp Consort (Andrew Lawrence King) ou La Fenice (Jean Tubery), actuando en moitos dos principais auditórios e festivais de Europa e América.

Fernando inicia os seus estudos musicais como neno cantor no coro de nenos da Catedral de Santiago de Compostela. Especialízase nos instrumentos antigos de corda pulsada no Conservatorio de Toulouse e na Staatliche Hochschule für Musik de Trossingen (Alemaña) con Rolf Lislevand.

Realiza unha intensa actividade de concertos e gravacións como solista e acompañante en toda Europa. Ademais compuxo e dirixiu a música de diversas obras teatrais e publicou diversos artigos,

libros e guías sobre música antiga. Deu seminarios e conferencias en diferentes universidades e centros de ensino europeos.

Grava como solista *Viaxe a Compostela*, con músicas sobre diarios de peregrinos, e con Mercedes Hernández, *Tonos de Amor*, dedicado ás cancións para voz e guitarra do autor barroco José Marín.

En 1990 Mercedes e Fernando forman o grupo **RESONET** en Santiago de Compostela tomando o seu nome dunha peza do *Códice Calixtino*.

RESONET realizou numerosos concertos en prestixiosos festivais e auditórios de toda Europa, e dedica grande atención á música relacionada con Galicia e co Camiño de Santiago.

Gravou *La Grande Chanson*: cancións dos peregrinos de Francia (século XVII); *Santiago!*: música e peregrinacións no Renacemento; *Les Pellerines*: a moda da peregrinación en Francia (século XVII); *Il Pellegrino*: a viaxe de Cosme III de Medici (1668); *Canto de Nadal*; *Cantares Galegos-Rosalía de Castro*; *Canto de Ultriea*; *Codex Calixtinus-Cantos de peregrinos*: músicas para as festas de Santiago (século XII); *Festa Dies*, músicas para a consagración da Catedral de Santiago (1211); e *A Peregrina*: cantos e romances nos camiños de Santiago.

PROGRAMA

CANTIGAS

Cantigas de trovadores galegos e portugueses (século XIII). 60 min

Ca ven meu amigo

Mandad'ey comigo **Martin Codax**

Hunha moça namorada dizia hun cantar
d' amor Lourenço, xograr

Ay Deus, se verrá cedo

Ondas do mar de Vigo **Martin Codax**

Non é Amor en cas de **Rei Gil Perez Conde**

E verrá i

Mia irmana fremosa **Martin Codax**

Ay, Santiago, padrón sabido **Pai Gomez Charinho**

E vou namorada

Ay Deus, se sab' ora meu amigo **Martin Codax**

Id' é meu amigo d' aqui **Roi Fernandiz de Santiago**

Dizia la fremosinha **Afonso Sanchez**

Quantas sabedes amar amigo

Quantas sabedes amar amigo **Martin Codax**

As froles do meu amigo **Pai Gomez Charinho**

Por que tarda meu amigo

Ay ondas, que eu vin veer **Martin Codax**

Amigas, quando se quitou meu amig' un
dia **Estevam Travanca**

Sedia-m' eu na ermida de San Simión **Mendinho**

Amor ei

Eno sagrado, en Vigo **Martin Codax**

Baylemos agora / Pela ribeira do rio **Johan Zorro**

MUSEO ARQUEOLÓXICO

Algúns autores como Ferro Couselo afírman que no soar que agora ocupa o Museo Arqueolóxico, durante séculos coñecido como “pazo, torres e curral do bispo”, existía xa en época romana un praetorium e que foi desde sempre o centro do poder na primitiva cidade de Ourense. Con todo, baseándonos só nos restos atopados e debido á reutilización dos elementos construtivos e ás sucesivas remodelacións, non se pode determinar con certeza a función e o carácter do edificio que aquí había.

É da época xermánica posterior unha cimentación que apareceu na praza da Madalena e que podería cadrar cunha construcción posiblemente fortaleza ou sede episcopal no tempo en que os reis suevos converteron Ourense ao cristianismo.

O papel central que vai ter na trama urbana adivíñase xa no século XI. Cando a cidade non contaba cunhas eficaces murallas de defensa, o pazo converteuse nunha fiable fortaleza. Durante os seguintes anos, e desde

que en 1122 o bispo pasa a ocupar o señorío da cidade, o edificio chega a ter ata seis torres defensivas e un curral de patios e campos interiores. Xa cun poder simbólico e real convértese nun importante eixe no límite xusto entre a antiga poboación romana ao sur e a cidade medieval que medraba cara ao norte.

As revoltas Irmandiñas do século XV botaron abaixo as torres que daban sobre a rúa da Barreira e o pobo ocupou para uso comercial o espazo do curral que quedou como territorio aberto. Durante todo o século XVI empeza a minguar o dominio do bispo en favor do señorío sobre Ourense.

A reforma barroca do XVIII suprime o aspecto defensivo do edificio para convertelo nunha construción aberta e cun carácter palaciano. Na fachada que dá á Praza Maior, un balcón sobre ménsulas enriba dun monumental escudo episcopal historiado substitúe as antigas arcadas.

O edificio do pazo adquírese para Museo Arqueolóxico no ano 1951 e no ano 2002 pecha as portas para unha remodelación que continúa 13 anos despois.

Ensemble barroco
(España)

ACCADEMIA DEL PIACERE

venres 10 marzo 20:30h

Santa María Nai

Entrada libre

Fahmi Alqhai, viola da gamba e dirección
Rami Alqhai, viola da gamba
Javier Núñez, clavecín

ACCADEMIA DEL PIACERE

A valentía dos innovadores proxectos e a forte personalidade artística do director converteron a Accademia del Piacere no grupo de vanguarda da música antiga española e nun dos punteiros en Europa, grazas á concepción da música histórica como algo vivo, cheo de emocións que os músicos interiorizan como propias e transmiten ao espectador.

Nas gravacións para Alqhai & Alqhai e Glossa, Accademia del Piacere revelou novos matices en repertorios fundamentais da música histórica como o Seicento italiano, a música española do Renacemento (*Rediscovering Spain*) ou a escénica do Barroco hispano (*Cantar de Amor*, dedicado a Juan Hidalgo), e recibiu por iso recoñecementos como o Choc de Classica (Francia) ou o Prelude Award (Holanda). Accademia e Alqhai sorprenden

ademas visitando territorios artísticos alleos ao historicismo, como en *Las idas y las vueltas*, xunto ao cantaor flamenco Arcángel, Giraldillo á mellor música da Bienal de Flamenco de Sevilla 2012.

Accademia del Piacere actuou nos escenarios máis prestixiosos da música clásica europea e mundial, como o Konzerthaus de Berlín e o de Viena, a Philharmonie de Colonia, a Fundação Gulbenkian de Lisboa, o Auditorio Nacional de Madrid e outros moitos de Holanda, México, Colombia, Francia, EE. UU., Xapón, Bélgica, Alemaña, Suíza, España... Os concertos son regularmente emitidos en directo pola Unión Europea de Radiodifusión e emisoras asociadas, e apareceron en múltiples emisións televisivas.

*Accademia del Piacere recibe o apoio da AAHICC (Junta de Andalucía) e do INAEM (Ministerio de Cultura)

ACCADEMIA DEL PIACERE
PROGRAMA

Les viols du ciel et de l'enfer

Anxos e demoños: a viola da gamba na corte do Rei Sol (1717-1747). 60 min

Marin Marais (1656-1728)

Marche Tartare

Allemande La Superbe

La Reveuse

La Arabesque

Les Voix Humaines

La Guitarre

Marche Persane “La Savigny”

La Fête Champêtre

Antoine Forqueray (1671-1745)

La Laborde

La Portugaise

La Couperin (versión para clavecín)

La Rameau

La Jupiter

Jean-Philippe Rameau (1683-1764)

Les Sauvages

SANTA MARÍA NAI

No lugar no que agora se ergue esta igrexa do século XVIII, existiu, segundo se di, un templo construído polos suevos convertidos ao cristianismo despois de que San Martiño de Tours obrase o milagre de curar o fillo do rei Carriarico, que, ao parecer, tivo corte en Ourense. O primitivo edificio, que era por entón a catedral da cidade, foi arrasado nas sucesivas incursións normandas e árabes e reconstruíuse no ano 1084, como reza na inscrición que se conservou na porta norte.

Cando se fixo a nova catedral no século XII, a igrexa quedou reducida a capela funeraria e en 1722 foi derrubada porque ameazaba ruína.

O templo actual benefíciase da perspectiva que lle dá a escalinata que sae da praza Maior. Acaroad o polo sur ao antigo pazo episcopal e polo norte á bela praciña da Madalena, álzase coa súa planta dunha soa nave e transepto, sobre o que se ergue unha cúpula. A fachada barroca de tres corpos acolle catrodobres columnas que se cre pertenceron á antiga edificación sueva.

A titular da igrexa é Santa María que ten unha representación no centro do retablo do altar maior. A imaxe sedente de factura barroca retrátaa como unha señora ricamente adornada co Neno no colo. O día de Pascua é levada en procesión ata a capela do Santo Cristo da catedral.

Voz e arpa medieval
(Francia)

BRIGITTE LESNE

sábado **11** marzo
17:00h//18:00h// 19:00h

San Pedro de Rocas, Esgos | Entrada libre

Solicitar invitación en
info@porticodoparaiso.com

BRIGITTE LESNE

Brigitte Lesne é toda unha lenda da música antiga, á que lle dedicou toda a vida. É unha das maiores especialistas en música medieval do mundo e toda unha referencia na súa interpretación.

Brigitte ofrece recitais en solitario ou formando dúos ou tríos nos que, ademais de cantar, toca a arpa e fai percusións. Tamén canta no seu grupo de voces femininas Discantus, dedicado á interpretación de música sacra vocal máis temperá e que ela mesma fundou a principios dos anos 90.

Xunto ao frautista Pierre Hamon, colabora e dirixe Alla Francesca, grupo vocal e instrumental consagrado á interpretación do repertorio profano anterior ao século XV. Tamén elabora programas de música tradicional sefardí e, ás veces, con obras contemporáneas que varios compositores escribiron para ela.

Habitualmente dá clases e cursos en distintos conservatorios e universidades europeos aos que é convidada como artista residente, ainda que desenvolve o seu labor docente fundamentalmente no Centre de Musique Médiévale de Paris.

Brigitte Lesne ofreceu recitais nos más grandes festivais europeos e en salas de todo o mundo, desde Nova Zelandia ou Australia ata o Líbano ou Marrocos pasando por Rusia, Brasil, Colombia, México, Estados Unidos e Canadá.

A súa discografía é enorme, con máis de 30 CD editados que son referentes na interpretación da música medieval.

BRIGITTE LESNE
PROGRAMA

Variations amoureuses: la lyrique romane, miroir de la femme

30 min

Ave nobilis, venerabilis (conductus, anónimo)

Amors qui souprent (canción anónima)

Amereis mi vous (rondeau, anónimo)

Vous arez la druerie, amis (rondeau, anónimo)

Fi, mari de votre amour (rondeau e motete, Adam de la Halle)

Margot, Margot, greif sunt li mau d'amer (canción anónima)

Mandad'ei conigo (cantiga de amigo, Martin Codax)

Caminí por altas torres (canción sefardí anónima)

Estat ai en greu cossirier (cançó, condesa de Die)

Ir me quería yo (canción sefardí de adeus, anónima)

SAN PEDRO DE ROCAS

Moi posiblemente o mosteiro de San Pedro de Rocas existise xa como asentamento dalgún tipo de vida eremítica desde finais do século IV. O ano 573 é o que aparece, con todo, na lápida que algúns consideran a carta fundacional do mosteiro e que se conserva no Museo Arqueolóxico de Ourense. A data e o texto da estela dan testemuño da existencia dun primitivo cenobio de carácter talvez familiar que, aínda sen intención construtiva articulada, contaba cunha serie de covas naturais a modo de celas para o illamento dos eremitas e organizaba a vida ao redor dun espazo empregado para diferentes actividades comunitarias. Estivo ocupado con regularidade ata o século VIII cando, coincidindo coas incursións árabes en terras galegas, foi abandonado.

Abandonado e en ruínas topou con el, durante unha cacería, o cabaleiro Xemunde quen iniciaría a recuperación da actividade conventual. Baixo a protección do rei Afonso III, a partir do ano 900, comeza unha nova etapa que vivirá o

máximo esplendor no século XII coincidindo coa dinamización monacal da Ribeira Sacra.

A primitiva construcción adaptarase á nova vida monástica regular que se está a desenvolver. A igrexa, único exemplo de edificación rupestre que existe en Galicia, consta de tres naves cubertas con bóvedas de canón que rematan en tres ábsidas semicirculares. Un lucernario, aberto no segundo tramo da nave central, ilumina cenitalmente o recinto. Para cubrir as necesidades de espazo do mosteiro constrúese no século XIII, diante da fachada románica, unha nave transversal que presenta o chan cuberto de sepulcros antropomorfos escavados na rocha.

Destaca, no exterior, a espadana de finais do XV que se ergue sobre unha pedra de 14 metros de altura aberta cun gran arco que dá acceso ao antigo cementerio. O claustro do mosteiro foi destruído, de certo, no incendio do ano 1640 e nesa mesma época alzouse o novo e sobrio priorado de planta rectangular que, despois da exclaustración do XIX, converterase en casa parroquial.

Quinteto vocal, *tabla* e sitar
(Reino Unido)

THE ORLANDO CONSORT

domingo 12 marzo

20:30h

Santiago das Caldas
Entrada libre

Matthew Venner, contratenor

Mark Dobell, tenor

Angus Smith, tenor

Donald Greig, barítono

THE ORLANDO CONSORT

Formado no Early Music Centre de Gran Bretaña en 1988, The Orlando Consort é actualmente un dos conxuntos vocais más importantes de Europa. O seu traballo combina á perfección a seriedade e rigorosidade dos programas coa frescura das interpretacións, que cativan o público inmediatamente. As imaxinativas e orixinais propostas unidas á mestría vocal fixeron que sexan unha referencia mundial neste campo.

A impresionante discografía para as casas discográficas Saydisc, Metronome, Linn, Deutsche Grammophon e Armonía Mundi USA inclúe unha colección de obras de John Dunstable e o CD *The Call of the Phoenix*, que foron considerados pola revista Gramophone CD do ano en 1996 e 2003, respectivamente. As gravacións de música de Compère, Machaut, Ockeghem, Josquin, *Popes and Anti-Popes*, *Saracen and Dove e Passion* tamén estiveron entre as candidatas a gañalo no pasado. O CD do ano 2008 *Messe de Notre Dame* de Machaut e o titulado *Scattered Rhymes* do compositor británico Tarik O'Regan co Estonian Philharmonic Chamber Choir, foi tamén candidato aos premios BBC Music Magazine. Ultimamente están involucrados nun gran

proxecto: gravar todas as cancións polifónicas de Guillaume de Machaut para Hyperion Records. O primeiro CD desta serie foi incluído polo *New York Times* na relación dos Top 10 da música clásica de 2013.

The Orlando Consort cantou en grandes festivais e en numerosos países de Europa, América e Asia. Foron artistas residentes en distintas universidades e deron cursos e *master class* en conservatorios de todo o mundo. Das recentes actuacións, destacan o regreso ao Carnegie Hall de Nova York e o concerto en Singapur xunto ao impresionante intérprete de *tabla* Kuljit Bhamra, con quen gravaron *Mantra*, un CD que explora a conexión histórica entre Portugal e Goa (India) e, por extensión, entre Oriente e Occidente.

O programa *Voices Appeared*, que combina cine e música medieval, está supoñendo un fito na súa carreira. Nel poñen banda sonora á obra mestra de Theodor Dreyer *A paixón de Xoana de Arco*, de 1928. En 2016 fixérono no FEMAS, Festival de Música Antigua de Sevilla .

JONATHAN MAYER, sitar

Fillo do mítico compositor e creador do indo-jazz John Mayer, Jonathan empezou a estudar co seu pai e con 16 anos encontrou o instrumento ao que dedicaría a súa vida: o sitar. Estudou composición e sitar no Conservatorio de Birmingham e ao longo da súa carreira tocou con numerosos artistas, grupos e orquestras, como The Bingham String Quartet, John Wilson, Bombay Dub Orchestra, Sarah Brightman, I Musici Fiamminghi Orchestra, Dave Stewart ou *sir* Paul McCartney.

SHAHID KHAN, voz

Shahid procede dunha familia de músicos e cantantes de Paquistán establecida en Londres, cidade en que naceu e vive. Empezou a cantar con 3 anos e desde os 16 estuda con Hussain Baksh. Desde que gañou en 2002 o concurso Asian Starsearch colaborou en numerosos proxectos: Bhangra Latina, no Queen Elizabeth Hall; *From Hollywood to Bollywood*, coa BBC Concert Orchestra; *Mantra*, con The Orlando Consort; o programa *The Goldie Band* para a BBC e o musical *Bend It Like Beckham* no Phoenix Theatre de Londres, con cinco nominacións aos Olivier Awards e premio da crítica e da revista *Time Out* ao mellor musical de 2015.

KULJIT BHAMRA, tabla

Kuljit é un dos músicos más inspiradores e influentes do panorama musical asiático nas Illas Británicas. É pioneiro na difusión e expansión do fenómeno Bhangra, fusionando ritmos tradicionais da India con instrumentos e tecnoloxía occidental, co que transformou a música da rexión do Punjab (India-Paquistán) en música bailable en todo o mundo. Desde os 18 anos compuxo e produciu unhas dúas mil cancións e converteu en estrelas a numerosos actores e actrices de Bollywood.

THE ORLANDO CONSORT
PROGRAMA

MANTRA

Un diálogo musical no océano Índico. 60 min

Canto

Encounter

Pedro de Escobar (c.1465-c.1535)

arr. The Orlando Consort

Absolve

Canto / Bollywood

Veni Bahara

Francisco Guerrero (1529-1599)

Quae est ista

Kuljit Bhamra (1959), Jonathan Mayer (1975)

e Shahid Khan (1986)

Karam

Donald Greig (1959)

Pada

Bhangra Limo

PAUSA (4 min)

Donald Greig

Salveraga

Kuljit Bhamra

Tabla talum

Jonathan Mayer

Heritage

Angus Smith (1958) e Kuljit Bhamra

Henna Night

IGREXA SANTIAGO DAS CALDAS

As Caldas foi un dos asentamentos que, na época romana, prosperaron no contorno do poboado de agricultores que daquela era a cidade de Ourense.

Consta a existencia dunha capela mozárabe chamada Santa Catarina de Reza Vella, na Alta Idade Media, e tense coñecemento da formación, cara aos séculos XI-XII, dunha parroquia da que aparecerán datos ata o ano 1639.

A parroquia das Caldas tiña un templo románico do século XVI que, xunto coa reitoral, atopábase moi preto do actual cemiterio das Caldas, nas riberas do Miño. Aínda que se reformaron no século XVII pronto quedaron pequenos para atender as necesidades da poboación e xa, a finais do século XIX, estaban en estado ruinoso.

No ano 1905, o bispo Eustaquio Llundai y Esteban encárgalle a José María Basterra, arquitecto da diocese de Bilbao, a construción do novo templo parroquial. O 30 de xullo de 1910 colócase a primeira pedra na Avenida das Caldas.

O edificio levantouse segundo o gusto historicista da época. O gótico e a súa lixeireza e luminosidade foi o seu modelo. Os elementos estruturais básicos son o arco apuntado, a bóveda de crucería e os arcobotantes, que lle dan a esta igrexa a imaxe característica exterior.

A fachada presenta unha soa torre central, típico esquema das igrexas construídas por Basterra.

En 1919 encárgase a Maximino Magariños, imaxinero relixioso compostelán, o retablo. Ten estrutura de portada gótica con policromía dourada na que todo é filigrana oxival e adáptase perfectamente ao estilo do templo. Os relevos das rúas laterais representan escenas da vida do patrón da igrexa: Santiago Apóstolo. Na parte baixa, un Crucifixo do Cristo do Perdón; no piso superior, unha escultura de gran tamaño en madeira do Apóstolo.

ENCONTROS

CONSERVATORIO PROFESIONAL DE MÚSICA de Ourense

Encontro con

MERCEDES HERNÁNDEZ e FERNANDO REYES

Luns 6 de marzo de 2017,

ás 17:00 h na Aula Antonio Jaunsarás

Encontro co

HARONI DUO

Luns 6 de marzo de 2017,

ás 19:00 h no Auditorio do CMUS

SERVIZO DE GARDERÍA

A organización do Festival Pórtico do Paraíso quere facilitar aos pais e nais espectadores a súa asistencia a este evento, polo que poderán deixar os seus fillos e fillas na **Ludoteca Novolandia INDIANA BILL**, situada no número 10 da rúa Ramón Cabanillas de Ourense, teléfonos 988 24 23 22/ 698 158 386/ 698 127 838.

Este espazo, adicado aos nenos dun a doce anos de idade, de forma extraordinaria pechará máis tarde do habitual, co fin de cubrir a franxa horaria dos actos do Festival durante os seguintes días de marzo:

Días 3, 4, 8, 10 e 12 de marzo (concertos)

Os pais e nais interesados nesta actividade só aboarán o 50% da tarifa normal. Para isto, deberán presentar na **Ludoteca Novolandia INDIANA BILL** un bono, previamente selado por persoal da organización no descanso do concerto ou tras a súa finalización.

ORGANIZA

Concello de **OURENSE**

COORGANIZAN

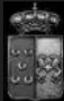

COLABORAN

AGRADECIMENTOS

CONCELLO
DE ESCOS

CONCELLO
XUNQUEIRA DE AMBÍA

PARROQUIA DE
SANTIAGO DAS CALDAS

de impresión!
impresióndigital soluciones artes gráficas

arteficción
EQUIPAMIENTOS ESCÉNICOS

fest^{clásica}

ORGANIZA
Concello de Ourense

COORGANIZAN
Deputación de Ourense
Asociación Pórtico Musical

COLABORAN
AGADIC
Xunta de Galicia

DIRECCIÓN ARTÍSTICA
Juan Enrique Miguéns

COORDINACIÓN E XESTIÓN
Conchi da Silva

PRESENTACIÓN DOS CONCERTOS
Rafael Costas
Alexandre Delgado

ENDEREZO
Festival de Música Pórtico do Paraíso
Concellería de Cultura
Rúa da Canle, 2
32004 Ourense

INFORMACIÓN

info@porticodoparaiso.com
www.porticodoparaiso.com

Pórtico do Paraíso

X Festival Internacional de Música de Ourense

do 3 ao 12 de marzo de 2017

ORGANIZA

Concello de **OURENSE**

COORGANIZAN

DEPUTACIÓN
OURENSE

ASOCIACIÓN
PÓRTICO MUSICAL

COLABORAN

AGADIC
Agencia Galega das
Industrias Culturais

XUNTA
DE GALICIA

www.porticodoparaiso.com